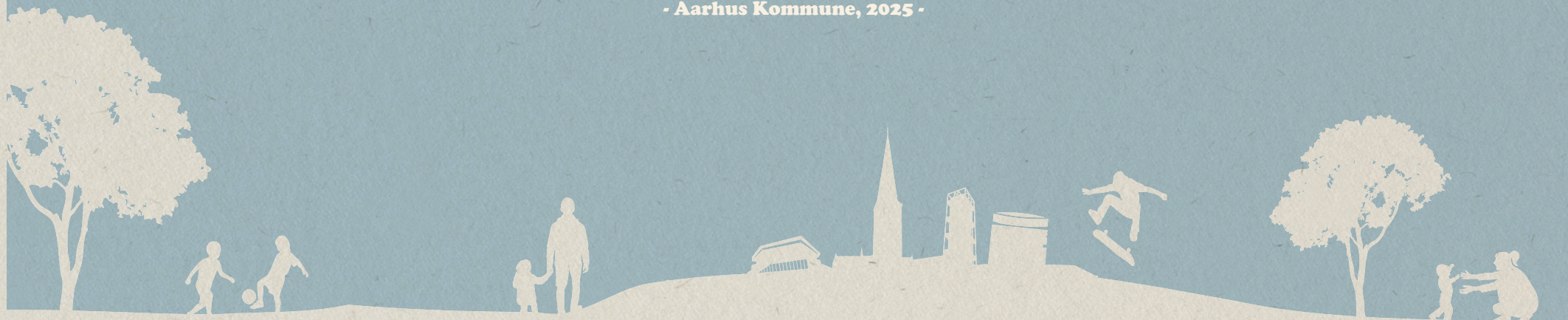

Beredskabsplan

til forebyggelse, opsporing
og håndtering af ekstremisme
blandt børn, unge og deres familier

- Aarhus Kommune, 2025 -

Ved akutte bekymringer eller situationer, hvor borgeres sikkerhed er i fare:

- 1** Placer den berørte et sikkert sted
- 2** Ring til Politiet 112
- spørg efter en ressourceperson hos Politiet

Indholdsfortegnelse

Baggrund og introduktion.....	3
Formål	4
Målgruppe	5
Definitioner	6
Forebyggelse	7
Opsporing og sparring	10
Hvordan håndterer vi?.....	12
Organisering.....	14
Relevant lovgivning	15

01

Baggrund og introduktion

Byrådets vision er, at Aarhus skal være en god by for alle – en by, hvor der er plads til udfoldelse og mangfoldighed, og hvor vi i fællesskab hjælper dem, der har brug for det.

Med barnets lov § 15, stk. 3 skal kommunalbestyrelsen udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Beredskabet skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres.

Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.

Denne beredskabsplan vedrører forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Derudover omfatter beredskabsplanen også voksne, som kan være udsatte for ekstremisme og dens negative konsekvenser.

02 Formål

Beredskabsplanen skal understøtte, at bekymringer om ekstremisme og radikaliserings behandles kvalificeret og rettidigt. Derfor skal beredskabsplanen understøtte:

- At medarbejdere, der er beskæftiget med børn, unge og voksne, er i stand til tidligt at opspore bekymringstegn på ekstremisme.
- At medarbejdere har kendskab til, hvordan de skal forebygge og handle i disse situationer,
- At medarbejdere ved, hvor de vil kunne søge hjælp og rådgivning for at kvalificere deres bekymring.

Herigennem er formålet at forebygge, at personer egenhændigt eller i en gruppesammenhæng bliver voldelige ekstremister og begår kriminalitet med et ekstremistisk motiv.

03

Målgruppe

Beredskabsplanen er udarbejdet med henblik på at forebygge, opspore og håndtere bekymringer vedrørende ekstremisme. Beredskabsplanen henvender sig til alle kommunens medarbejdere og ledere med kontakt til borgere, der kan være radikaliseret eller involveret i ekstremisme. Beredskabsplanen omfatter:

- Medarbejdere som lærere, pædagoger, uddannelsesvejledere, jobcentermedarbejdere, sundhedsplejersker, udgående medarbejdere, fritidsguides, jobkonsulenter, sundhedsfaglige Medarbejdere, familierådgivere, børne- og ungerådgivere, boligsociale medarbejdere samt øvrige medarbejdere i kommunen med direkte borgerkontakt.
- Myndighedssagsbehandlere og børne- og ungerådgivere, der skal træffe afgørelser i sager, herunder iværksætte indsatser og foranstaltninger
- Beredskabsplanens målgruppe er også borgere, pårørende, civilsamfundsorganisationer, der er i kontakt med borgere, der kan være berørt af radikalisering eller ekstremisme.

04 Definitioner

Ekstremisme er et fænomen under løbende forandring og kommer til udtryk på mange forskellige måder. Fx ved, at emner som migration, globalisering, væbnede konflikter, klima, biodiversitet, dyrevelfærd, kønsidentiteter m.v. behandles på nye måder eller tages op i nye sammenhænge, hvor man – implicit eller eksplicit – søger at legitimere vold og andre kriminelle handlinger.

Både erfaring og forskning viser, at individers og grupperes veje til ekstremisme kan være forskellige og typisk foregår i et komplekst samspil mellem faktorer på samfunds-, gruppe- og individniveau.

Nedenstående definitioner fra den nationale handlingsplan til bekæmpelse og forebyggelse af ekstremisme og radikalisering (2016). Aarhus kommune benytter sig af følgende definition af radikalisering og ekstremisme:

"Radikalisering betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi".

"Ekstremisme betegner personer eller grupper, som begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med".

Ekstremistiske miljøer og ideer er endvidere ofte karakteriseret ved:

- Manglende respekt for andre menneskers frihed og rettigheder.
- Manglende respekt for institutioner og beslutningsprocesser i det repræsentative demokrati.
- Forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende.
- Lukkethed og fokus på et opfattet modsætningsforhold mellem 'os' og 'dem'.

(Kilde: <https://stopekstremisme.dk/viden/hvad-er-ekstremisme-og-radikalisering-1>)

05 Forebyggelse

I følgende afsnit beskrives det, hvordan Aarhus Kommune og Østjyllands politi forebygger, opsporer og håndterer radikaliserings og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier. Dette gøres både i den almene undervisning i demokrati, borgerskab mm., samt via de konkrete indsatser og tilbud nedenfor.

Derudover er der løbende samarbejde og dialog med civilsamfundsaktører. Der tilbydes oplæg, sparring mm.

Hvordan forebygger vi?

Formålsparagrafferne

Den primære forebyggende indsats sker på byens i dagtilbud, folkeskoler og klubber. Dette er tydeligt formuleret i formålsparagrafferne, der lægger fundamentet for arbejdet i vores tilbud:

- *Dagtilbud skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund. (Dagtilbudsloven § 7. Stk. 4)*
- *Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati. (Folkeskoleloven § 1. Stk. 3.)*
- *Ungdomsskolen skal give unge mulighed for at fæstne og uddybe deres kundskaber, give dem forståelse af og dygtiggøre dem til samfundslivet og bidrage til at give deres tilværelse forøget indhold samt udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund. (Ungdomsskoleloven § 1.)*

Vi forebygger her radikaliserings ved at arbejde med børnene og de unges forståelse for medbestemmelse og medansvar. Ved at arbejde med forståelsen for egne såvel som andres rettigheder og pligter. Ved at arbejde for aktivt demokratisk medborgerskab.

Sundhedsplejens hjemmebesøg

Sundhedsplejen har generelt opmærksomhed på børns, unges og familiers trivsel. Dette både i forbindelse med besøg til familier med spæd- og småbørn, samt børn og unge i skolen, og der er stor opmærksomhed på mistrivsel, herunder. I Sundhedsplejen er der en gruppe sundhedsplejersker, som løbende opkvalificeres i forhold til viden om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og samfundsundergravende parallelsamfund, med henblik på sparring og vejledning, samt deling af viden i hele sundhedsplejerskegruppen i forhold til viden og mulige indsatser at henvise til.

Forebyggelsesnetværket

Alle folkeskoler og klubber i Aarhus er en del af Forebyggelsesnetværket. På fire årlige møder deltager skolernes og klubbernes udvalgte forebyggelsesmedarbejdere, samt på to af dem også en leder. Det er blandt andet formålet med møderne at skabe netværk mellem skolerne i forhold til forskellige forebyggelsesområder og forskellig risikoadfærd – herunder tematikker der vedrører radikaliserings og ekstremisme. Skoler og klubber har gennem Forebyggelsesnetværket adgang til en mangfoldig database, hvor nyeste viden, forskning, undervisningsmaterialer om blandt andet forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme kan findes.

Hvis skoler og klubber ønsker et tættere samarbejde omkring forebyggelse af radikaliserings og voldelig ekstremisme, står Børn og Unge/PUF til rådighed med sparring, rådgivning oplæg, forløb mv.

Workshops

Aarhus Kommune tilbyder elever i de ældste klasser i folkeskolen og de yngste klasser på ungdomsuddannelserne specialdesignede workshops med henblik på at forebygge radikaliserings og voldelig ekstremisme. En workshop til 8. klasse fokuserer primært på forebyggelse af digital risikoadfærd, men en anden workshop til de ældre elever mere direkte tager afsæt i forebyggelse af radikaliserings med et bredere perspektiv:

- “Dialogbaseret workshop om radikaliserings, ekstremisme og fordomme” til folkeskolens 9. og 10. klasse samt 1. årgang på ungdomsuddannelserne: **Workshop om radikaliserings og diskrimination | ulfiaarhus.dk**
- “Kritisk tænkning på nettet” til 8. klasser: **Kritisk Tænkning på Nettet i 8. klasse | ulfiaarhus.dk**

For mere viden eller booking af workshop: **Antiradikaliserings**

Oplæg for medarbejdere og samarbejdspartnere

Det er vigtigt, at man som medarbejdere i Aarhus kommune handler på sin bekymring for en borger, som pludselig giver udtryk for ekstremistiske holdninger eller udviser bekymrende adfærd over for andre grupper i samfundet.

Medarbejdere klædes på med viden om ekstremisme og radikaliserings, bekymringstegn og henvendelsesmuligheder for hjælp til risikovurdering, råd og vejledning og indsats, via opmærksomhedsoplæg (Se afsnit 5).

Medarbejdere fra eksempelvis skoler, uddannelsesinstitutioner, fritidstilbud og boligforeninger i og omkring Aarhus Kommune har således mulighed for at bestille et oplæg om håndtering og forebyggelse af radikalisering.

Kontakt: Skriv til forebyggelse.radikalisering@aarhus.dk

06

Opsporing og sparring

Bekymrende tegn du kan være opmærksom på

Det kan være svært at vide, om der er grund til at være bekymret. Men der er en række opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på, at en person er involveret i ekstremisme eller er på vej til at blive det.

Når en række adfærdsændringer og bekymrende tegn optræder på samme tid, kan der være grund til at reagere på det, så bekymringen kan blive undersøgt nærmere. Opmærksomhedspunkterne er derfor ikke en tjekliste, men alene et hjælpeværktøj.

Individuelle opmærksomhedspunkter

- Udviser voldsparathed, fx ved at være involveret i voldshandlinger eller voldelige sammenstød.
- Viser interesse for at rejse til udlandet og deltage i konflikter eller træningsaktiviteter, hvor ekstreme grupper er involveret.
- Opsøger hjemmesider, litteratur eller film med ekstremistiske eller voldslegitimerende budskaber.
- Truer, chikanerer eller udøver socialt pres over for andre.
- Er involveret i begivenheder med hadefulde eller voldslegitimerende budskaber.
- Udbreder voldslegitimerende budskaber, fx via sociale medier.
- Viser stor optagethed af en bestemt sag eller person.
- Udtrykker foragt for og intolerance over for andres holdninger.
- Har en prædikende og moraliserende adfærd.
- Udviser tilknytning til ekstreme budskaber gennem sin påklædning, sit udseende eller brug af totalitære symboler.

Opmærksomhedspunkter om sociale forhold og personens netværk

- Færdes i miljøer med let adgang til våben.
- Har social omgang med personer eller grupper, som har ekstreme holdninger.
- Isolerer sig og tager afstand fra familie og hidtidige venskaber.
- Afbryder uddannelse, opsiger job og anden tilknytning til det omgivende samfund.
- Familien er dysfunktionel.

(Kilde: <https://stopekstremisme.dk/er-du-bekymret-1/laes-om-de-bekymrende-tegn-du-kan-være-opmærksom-på>)

Hvordan opsporer vi?

Hvis du er bekymret:

- **Den Nationale Hotline** på telefon: 41 74 90 90
Åbent mellem kl. 8-22 og det er muligt at være anonym. Se mere på: **Hotline mod Radikalisering (antiradikalisering.dk)**
- Du skal være opmærksom på, at du også skal sende en underretning, hvis barnet/unge er under 18år. **Underretningsenheden:** hvis man som medarbejder er bekymret for et barns udvikling eller trivsel, har man en særlig pligt til at kontakte underretningsenheden. Telefon: 89 40 62 00 eller via **underretning@aarhus.dk**
- **Børn og Ungevagten:** Ved akutte henvendelser, der ikke kan afvente normal åbningstid, kontaktes Børn- og Ungevagten via Aarhus Kommunes hovednummer: 89 40 20 00 – telefonsvarens anvisninger følges.

Hvis du har brug for sparring, er der en række forskellige muligheder:

- **Unge, Job og Uddannelse:** Tlf. 89 40 14 44
- **Infohus Aarhus:** ojl-forebyggelsessektion-aarhus@politi.dk

07

Hvordan håndterer vi?

Infohus Aarhus

Infohus Aarhus er et samarbejde mellem Aarhus Kommune og Østjyllands Politi samt andre relevante myndigheder. I infohus Aarhus modtages og håndteres alle bekymringer vedrørende ekstremisme. Formålet med infohus Aarhus er at skabe et lokalt myndighedskoordinerende samarbejde på enkeltstatsniveau, hvor relevante kompetencer samles til en systematisk, koordineret og kvalificeret analyse og vurdering af bekymringer og forebyggelsespotentialer. Arbejdsområdet for infohuset er at sikre, at personer i risiko for at begå kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv identificeres rettidigt med henblik på forebyggelse.

Infohuset er således ikke et forum for myndighedsbeslutninger. De respektive myndigheder forvalter og iværksætter selv foranstaltninger og tiltag i henhold til gældende lovgivning¹.

Alle kan henvende sig til infohus Aarhus med en bekymring. Det kan både være medarbejdere og borgere. Der er mulighed for at få hjælp og vejledning, hvis man har en bekymring for radikaliseret ift. et familiemedlem, en ven, bekendt eller hvis man som medarbejder og bekymret for en borger. Det gælder ligeledes hvis bekymringen omhandler en konkret oplevelse, observation eller f.eks. en gruppe.

Ved kontakt til infohuset i Aarhus, behandles henvendelsen af kriminalpræventive medarbejdere fra Østjyllands politi. Medarbejderne vil efter modtagelse af henvendelsen hurtigst muligt følge op på henvendelsen med henblik på at yde sparring, råd og vejledning på bekymringen samt aftale hvad der skal ske efterfølgende.

Såfremt bekymringen bliver vurderet i infohuset, udføres der risikovurdering, afdækning af indsatsmuligheder og eventuel iværksættelse samt koordinering af indsats.

¹ Myndighedssamarbejde i infohuset tager udgangspunkt i retsplejeloven § 115,

Mentor

Aarhus Kommune har siden 2010 tilbudt forebyggende mentorstøtte efter Servicelovens §12b, stk. 2 til borgere i risiko for radikalisering og/eller borgere som er radikaliserede og færdes i ekstremistiske miljøer. Mentorstøtten ydes som en individuel tilrettelagt indsats med udgangspunkt i den enkelte borgers situation. Formålet med mentorstøtten er at støtte, motivere og hjælpe borgeren med at skabe en forandring i sit liv og herigennem forebygge yderligere risikoadfærd. Mentorstøtten kan også ydes som en del af et exitforløb. Visitation sker via infohuset.

Mentorstøtten skal ses som et supplement til de allerede eksisterende social- og beskæftigelsesrettede indsatser i kommunen, der ligeledes kan anvendes til forebyggelse af radikalisering.

Exit fra voldeligt ekstremistiske miljøer

Exit-programmet i Aarhus-modellen er rettet mod borgere i Aarhus Kommune, som er radikaliserede i en sådan grad, at de opfordrer, støtter eller udøver voldeligt ekstremistiske handlinger begrundet i et ideologisk eller religiøst standpunkt. Disse personer er ofte del af et ekstremistisk miljø. Exit-programmets formål er at hjælpe personerne til at forlade dette miljø og som mindstemål ikke udvirke aktivisme ved vold eller andre ulovligheder. Exit-programmet søger ved en indsats, koordineret mellem Aarhus Kommune og Østjyllands Politi, at skabe forudsætninger for at den enkelte inkluderer sig og inkluderes i samfundet som medborger.

Deltagelse i Exit-programmet sker ved visitation via infohus Aarhus.

08 Organisering

Ekstremisme forebygges, opspores og håndteres i samarbejde mellem Aarhus Kommune og Østjyllands Politi, samt andre myndigheder.

- Lokalrådet har det overordnede strategiske ansvar for den langsigtede forebyggelse og håndtering af radikaliserings og ekstremisme i Aarhus Kommune.
- Håndtering af konkrete sager, samt udvikling og implementering af nye initiativer og vedligeholdelse af hjemmesiden er forankret i infohus Aarhus.
- Forpligtigelsen til at følge op og opdateret beredskabsplanen minimum hvert 4. år er placeret ved Lokalrådet, med understøttelse fra PUF, Børn og Unge og FAS, Sociale Forhold og Beskæftigelse.

09

Relevant lovgivning

§ Barnets lov §133 om skærpet underretningspligt

Når du er offentligt ansat, har du skærpet underretningspligt. Det betyder, at du skal underrette kommunen, hvis du er bekymret for et barns eller en ungs udvikling og trivsel. Den skærpede underretningspligt går forud for tavshedspligten og er personlig, hvilket betyder, at du selv er forpligtet til at lave en underretning.

§ Servicelovens §12b om borgere i risiko for radikalisering og ekstremisme

Kommunen skal sørge for, at personer over 18 år har mulighed for at få gratis, målrettet rådgivning i henhold til § 10, hvis de henvender sig, fordi de er i risiko for at blive radikaliserede eller de ønsker hjælp til at forlade et ekstremistisk miljø. Tilbuddet om rådgivning kan omfatte opsøgende arbejde.

- Stk. 2: Kommunalbestyrelsen kan som led i tilrettelæggelse af den målrettede rådgivning efter stk. 1 etablere kontaktperson- eller mentorordninger.
- Stk. 3: I forbindelse med den målrettede rådgivning efter stk. 1 skal kommunalbestyrelsen overveje, om den pågældende har behov for yderligere støtte efter denne lov eller anden lovgivning.
- Stk. 4: Rådgivningen efter stk. 1 skal ske i samarbejde med borgeren.

§ Retsplejelovens § 115 og 115a

Politiet kan videregive oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold til andre myndigheder, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til:

- det kriminalitetsforebyggende samarbejde (SSP-samarbejdet),
- politiets samarbejde med de sociale myndigheder og social- og behandlingspsykiatrien som led i indsatsen over for socialt udsatte personer (PSP-samarbejdet) eller

- samarbejdet mellem kriminalforsorgen, de sociale myndigheder og politiet (KSPsamarbejdet) som led i indsatsen over for
 - dømte, der løslades fra institutioner under kriminalforsorgen,
 - dømte under 18 år, der løslades fra institutioner m.v. uden for kriminalforsorgen, hvor de er anbragt i henhold til § 78, stk. 2, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., og
 - personer, der løslades fra varetægtsfængsling eller anden frihedsberøvende foranstaltning efter kapitel 70, hvis de skønnes at være radikaliserede eller i risiko for at blive det.

Stk. 2: I samme omfang som nævnt i stk. 1 kan en myndighed videregive oplysninger om enkeltpersoner til politiet og andre myndigheder, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1. Oplysningerne må i forbindelse med de nævnte former for samarbejde ikke videregives med henblik på efterforskning af straffesager.

Stk. 3: Inddrages selvejende institutioner, der løser opgaver for det offentlige inden for social-, undervisnings- og beskæftigelsesområdet eller social- og behandlingspsykiatrien, i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1, kan der i samme omfang som nævnt i stk. 1 og 2 udveksles oplysninger mellem myndighederne og institutionerne. Stk. 4: De myndigheder og institutioner, der indgår i de former for samarbejde, som er nævnt i stk. 1, er ikke forpligtet til at videregive oplysninger efter stk. 1-3.

§ Retsplejelovens § 115

Politiet kan videregive fortrolige oplysninger vedrørende personer, der er fyldt 18 år, til forældre eller andre, herunder familiemedlemmer, der har lignende tætte relationer til den pågældende person, hvis videregivelsen må anses for nødvendig som led i en kriminalitetsforebyggende indsats over for personen.